

BETONILABORANTIN PÄIVÄ (33)

Kynä kulkee ruutupaperilla kuin itsestään. Hän huomaa tuon tuosta pysähtyvänsä tuijottamaan mustien notkeiden viivojen piirtämiä kirjaimia. Sanat ovat ovia tuntemattomiin maailmoihin. Päässä kulkevat toisiaan kohti ja toisistaan irti pyristelevät mietteet, kunnes palavan puun kolahdus kamiinan peltiin heittää hänet takaisin aikaan ja paikkaan. Vilu kulkee selkäpiitä pitkin.

Oliko siitä jo viikko, kun hän tänne saapui? Pitkälammen parakkikylään heitä oli ahtautunut aikamoinen joukko. Aamut ja illat täyttyivät ihmisten läsnäolosta; äänistä, huokauksista, yskäisyistä, joutuisista tai empiivistä askeleista, kuiskauksista, miesten puheista, joihin sekoittui yksittäisiä huutoja, ärjäisyjä tai kylmässä pakkasessa kuivalta kuulostavaa naurua. Edellisessä paikassa oli sentään ollut kesä. Täällä Miehikkälässä lämpöä pitää hakea ja kehittää.

Laborantti, lukee kortissa. Kuulostaa ja tuntuu hyvältä. Ei tämä ihan sitä ollut, mitä koulussa oli puhuttu. Mutta tänne yhdessä haettiin, muiden talvisodasta palanneiden, rampojen tai muulla tavoin raskautettujen kanssa. Tunnisti hän silloin joukosta pari taiteilijaakin. Kaikkien pitää tehdä osansa. Ja kyllähän tästä maksetaankin. Kursseilla oli käyty pikaisesti läpi tärkeimmät, betonin valmistukseen ja työtehtäviin liittyvät asiat. Keskenään puhutaan kaikkea muuta. Lähinnä tuota jälkimmäistä.

Ennen kuin valmis betonilasti lähtee asemalta korsuille, kiviaineksen koostumus pitää selvittää. Että onko tarpeeksi puhdasta, sopivan rakeista. Huomiot paperille ja työpöydälle. Valusta otetaan vesi- ja sementtinäytteet tarkastustoimistolle. Vielä valunkin aikana kiviaineksen laatua tarkkaillaan, sen notkeutta ja pakkasella varsinkin lämpötiloja. Sekoitusaikaa mitataan ja valunopeutta tuijotetaan silmä kovana kuin suurtakin luonnon ihmettä. Koekappaleiden tekeminen on oma hommansa sekin ja merkintöjen kirjaaminen valupäiväkirjaan. Eikä homma pääty edes siihen, kun kuormat on haettu ja kipattu. Raporttia raportin perään, jäljennökset näistä ja koekappaleista huolehditaan kuin olisivat kukkia: lämpötila oikea ja kastelua riittävästi.

Kyllä hän sen muiden katseista on ollut huomavinaan. Että mikä pojankloppi se siinä tärkeilee. Hieman häntä myös aristaa kivimurskalta, tupakalta ja hieältä tuoksuvat työmiehet, joiden eleissä ja kasvoissa on muutakin kuin järvien loisketta tai koivunlehtien haviinaa. Ruokalassa hän istuu yhdessä muiden laboranttien kanssa ja kuulee sivukorvalla juttuja sodasta, verestä ja naisista. Mieltivät kirkolle meno. ■

Pekka Vartiainen

Tunnettu toimittaja ja käsikirjoittaja Juha Nevalainen työskenteli nuorena miehenä linnoitustöissä betonilaboranttina vuosina 1940–1942. Nevalainen toimi Salpalinjan linnoitustöissä muun muassa Miehikkälässä, nykyisellä museoalueella sijaitsevalla betoniasemalla vuonna 1941 jatkosodan syttymiseen saakka. Betoniasemilla valmistettiin tekeillä olevien teräsbetonikorsujen betonivalumassa. Laboranttien tehtäviin hakeutui paljon nuoria, koulunsa päättäneitä miehiä sekä talvisodan sotainvalideja ja henkisen työn tekijöitä.

CONCRETE LABORATORY TECHNICIAN'S DAY (33)

The pen moves over the squared paper as if by magic. He realises that he has stopped to stare at the letters drawn in black, fluid lines. The words are doors into unknown worlds. Thoughts in his head travel towards each other and struggle apart, until the knock of a burning log into the metal of the stove casts him back into the time and place. A chill travels down his spine.

Is it already a week since he arrived here? Quite a crowd of them had thronged into the Pitkälampi encampment. The mornings and evenings were filled with the presence of people; voices, sighs, coughs, brisk or hesitant footsteps, whispers, men's talk mixed with isolated shouts, roars, or laughter that sounded dry in the hard frost. At least it had been summer in the previous place. Here in Miehkälä warmth has to be fetched and created.

'Laboratory technician', it says on the card. It sounds and feels good. It isn't quite what they said on the training course. But together they put in their applications, with other returnees from the Winter War, the lame or otherwise afflicted. He had even recognised a couple of artists among them. Everybody must do their share. And they do pay for this, too. During the course, they had quickly run through the main things on concrete preparation and related tasks. Among themselves, they talk about anything but that. Mostly the latter.

Before the full load of concrete leaves the station for the bunkers, the composition of the aggregate must be analysed. It has to be sufficiently pure, of the right gritty consistency. The results are written down on paper and passed on to the supervisor. Water and cement samples are taken from the casting for the inspectors' office. Even during the casting, the quality of the aggregate is monitored, its malleability, and in frosty weather particularly, temperatures. The mixing time is recorded and beady eyes kept on the casting rate, as if it was a great miracle of nature. Making test casts is a job in itself, as well as recording the details in the casting diary. And the job isn't even finished when the loads have been collected and tipped out. Report after report, copies of them and the samples are nurtured like flowers: the temperature must be just right and the watering correct.

Yes, he has seen it in the looks cast by the others. Like who does the young cub think he is? He is also a little cowed by the labourers who smell of crushed rock, tobacco and sweat, and with demeanours and faces showing more that the lapping of lakes or swishing of birch leaves. In the canteen he sits with the other lab technicians, hearing talk around him of the war, blood and women. They are thinking of going up to the church village. ■

Transl. Annira Silver

As a young man, Juha Nevalainen, later a renowned journalist and scriptwriter, worked as a concrete laboratory technician at the fortification works 1940–1942. One of the Salpa Line fortification works stations Nevalainen worked in was Miehkälä, the concrete station situated in the present museum area, from 1941 to the start of the Continuation War. The concrete stations prepared the concrete mixture for the reinforced concrete bunkers under construction. The jobs of lab technicians were filled by many young men who had finished their schooling, as well as invalids from the Winter War and people from the professions.

 <https://urly.fi/1Dad>

 Ekaterina Ivanova